

"Eğer O'nun o nuranî daire-i hakikat-ı irşadından hariç bir surette kâinata baksan; elbette kâinatın şeklini bir matemhâne-i umumî hükmünde ve mevcûdatı birbirine ecnebi, ..." Dördüncü Reşha'yı izah eder misiniz?

İnsan aklının tek başına cevaplayamayacağı nice sorulardan birkaçı:

- Kâinat niçin yaratıldı?
- İnsan niçin yaratıldı?
- Bu âlem kimin mülkü?

- Bu cansız âlemden canlı varlıkları kim yaratıyor; onları hayat, akıl, şuur ve duygu gibi nimetlerle kim donatıyor?

- Bütün canlı varlıklar bu âlemde kısa bir süre kaldıktan sonra niçin ölüyorlar?

- Ölenler yokluğa mı gidiyor? Eğer öyleyse bu âlem bir yönüyle hayat fabrikası iken bir başka yönüyle de ölüm fabrikası olmuyor mu?

Bu ve benzeri soruların cevapları ancak Allah'ın bildirmesiyle bilinebilir.

Onu da en mükemmel manasıyla İlâhî ferman olan Kur'ân-ı Kerim beyan etmiş ve Peygamber Efendimiz (asm.) bütün insanlara ders vermiştir.

Artık, bu kâinat bir matem yeri değil, bir zikir hanedir. Herkes ve her şey Allah'ın verdiği vazifeleri en güzel şekilde yerine getirmekte, O'nu tespih etmekte ve O'nu hatırlatmaktadırlar. Vazifesi bitenler ölüm kanunuyla terhis edilirler ve başka bir âlemde hizmetlerinin karşılığını görürler.

Cansız varlıklar arasında mükemmel bir yardımlaşma olması ve hepsinin hayata hizmet etmeleri gösteriyor ki, bu varlıklar birbirine düşman değil dostturlar; bir fabrikanın çarkları gibi el ele vererek birlikte çalışırlar.

"... işte semere-i Mi'rac olan marziyat-ı İlahiye ile şu dünya, gayet kerim bir zâtın misafirhanesi, insanlar dahi onun misafirleri, memurları, istikbal dahi cennet gibi güzel, rahmet gibi şirin ve saadet-i ebediye gibi parlak görüldüğü vakit; ne kadar hoş, güzel, şirin bir meyve olduğunu anlarsın."(1)

(1) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz.](#)